

Висновки. Основою подолання кризового стану вітчизняної економіки має стати перехід до інноваційного розвитку на ринкових засадах. Вирішення еколого-економічних проблем України неможливе без формування такого середовища, яке б стимулювало розробку та впровадження інновацій з високим ступенем екологічності та економічної ефективності. При цьому провідна роль в організації та управлінні еколого-інноваційним процесом повинна належати державі, яка має стимулювати та фінансово підтримувати еколого-інноваційну діяльність.

Список використаних джерел

1. Белякова О.В. Екологічні інновації – шлях розвитку ринку екологічно чистих товарів / О.В. Белякова // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. – №4. – С. 268–272.
2. Дідух В. Екологізація інноваційної діяльності відповідно до вимог сталого розвитку суспільства / В. Дідух // Ефективність державного управління. – 2011. – №27. – С. 359–369.
3. Лесняк О. Проблеми впровадження екологічних інновацій в Україні / О. Лесняк, А. Логвинюк. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://conferences.neasmo.org.ua/node/486>.
4. Смоленюк А.П. Розвиток еколого-інноваційного підприємництва / А.П. Смоленюк. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/inek/2009_3/15.pdf.
5. Фостолович В.А. Екологічні інновації – джерело ефективного управління підприємством / В.А. Фостолович. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Oif_apk/2009_3/24_Fost.pdf

Summary. *Summarized information on main markets innovative environmental products; analyzed the dynamics of the segment of the world market for environmental technologies, the necessity of stimulation of environmental innovation, analyzes the main problems of ecological innovation in Ukraine described priorities of eco-friendly technologies.*

Key words: *environmental innovation, environmental technologies, energy efficiency, energy saving technologies, government incentives, innovation activity, environmental and economic problems, the environment.*

УДК 336.17: 368

Позднякова Л.О., к.е.н., доцент Національного університету ДПС України, м. Ірпінь

СУТНІСТЬ ТА МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

У статті визначено економічну сутність та проаналізовані існуючі методичні підходи до визначення фінансової безпеки, виокремлено внутрішні та зовнішні фактори фінансової безпеки страхового ринку, запропоновані практичні рекомендації щодо забезпечення та підвищення рівня фінансової безпеки вітчизняного страхового ринку.

Ключові слова: *фінансова безпека страхового ринку, фактори безпеки, індикатори безпеки, індикатори кризи ринку страхових послуг.*

Постановка проблеми. Розвиток вітчизняного страхового ринку на сучасному етапі характеризується складністю та різноманітністю впливу внутрішніх та зовнішніх факторів, які нерідко мають негативний характер. Суттєвого удару зазнав вітчиз-

няний страховий ринок від світової фінансово-економічної кризи. Не вирішення застарілих проблем, виникнення нових загроз, що пов'язані із поступовим розширенням меж діяльності вітчизняних страховиків на міжнародних ринках, високим рівнем інтеграції у сфері перестраховування і приходом на ринок іноземних страховиків [1, 87] зумовили потребу у подальшому дослідженні сутності та ролі фінансової безпеки страхового ринку.

Аналіз літературних джерел. Особливе місце у вивченні теорії і практики економічної та фінансової безпеки займають праці О. Барановського, Л. Борщ, Е. Камішнікової, О. Козьменка, Т. Ковальчука, В. Мунтіяна, П. Нікіфорова, А. Сухорукова, С. Сухонос та інших.

Не вирішені раніше частини загальної проблеми. Незважаючи на значний обсяг наукових праць щодо визначення економічного змісту фінансової безпеки, визначення її індикаторів, виокремлення внутрішніх та зовнішніх факторів, що впливають на рівень безпеки, слід зауважити, що існуючі розробки в основному присвячені різноманітним аспектам фінансової безпеки на загальнонаціональному рівні та питанням фінансової безпеки підприємств. Особлива роль у забезпеченні безпеки фінансової системи всієї країни належить страховому ринку. Тому подальше вивчення сутнісних характеристик фінансової безпеки страхового ринку, подальше визначення її індикаторів та розробка сучасної системи, яка дозволяє запропонувати комплексний підхід до формування стратегії та тактики розвитку ринку, є особливо актуальним на сучасному етапі.

Метою статті є подальше вивчення теоретико-методичних засад фінансової безпеки страхового ринку, виокремлення її внутрішніх та зовнішніх факторів та розроблення практичних рекомендацій щодо підвищення фінансової безпеки вітчизняного страхового ринку.

Виклад основного матеріалу. Дефініція економічного змісту безпеки, на думку Т. Ковальчука [2, 36], включає оцінку ресурсного потенціалу та його відповідності рівню найбільш розвинених країн, а також рівню конкурентоспроможності економіки, її можливостей протистояти зовнішнім загрозам та запобігати їм. Стан захищеності національної економіки розглядається через призму економічної безпеки, яка, у свою чергу, складається з таких підсистем: фінансової, інвестиційної, інноваційної, продовольчої, енергетичної, зовнішньоекономічної безпеки, тощо.

Більш детального обґрунтування потребує визначення економічної сутності фінансової безпеки. Дослідження вітчизняних науковців у сфері оцінки рівня фінансової безпеки стало основою для розроблення Методики розрахунку рівня фінансової та економічної безпеки України [3, 123]. У цій методиці фінансову безпеку визначено як головну складову національної безпеки держави, встановлено перелік основних індикаторів стану економічної безпеки України, їхні оптимальні, порогові та граничні значення, а також методи обчислення інтегрального індексу фінансової та економічної безпеки. На думку Л. Борщ [4, 123], вирішення питання фінансової безпеки України на рівні національної економіки неможливе без визначення основної мети фінансової політики держави, яка має бути невід'ємною складовою економічної політики. Необхідно відзначити, що наукова література описує різні методики діагностики фінансового стану та загрози банкрутства, які ґрунтуються на фінансових показниках та можуть бути використані для оцінки фінансової безпеки суб'єктів підприємництва [5, 123]. Механізм забезпечення фінансової безпеки держави у науковій праці [6, 296] визначено як сукупність організаційної структури, методів та інструментів, що забезпечують економічну безпеку, яка складається з таких компонентів: ор-

ганізаційної структури, системи принципів, методів забезпечення, правових засад, сукупності індикаторів, підсистеми моніторингу, підсистеми інформаційного та аналітично-прогнозного забезпечення. У той же час потребують подальшого вивчення та систематизації методичні підходи щодо оцінки фінансової безпеки на рівні суб'єктів фінансового ринку.

На думку А. Сухорукова [7, 73], стан фінансової безпеки будь-якої економічної системи характеризується визначеними індикаторами безпеки. Вченим у термінологічний обіг було введено поняття граничного значення індикаторів – порогове значення, відхилення фактичного значення індикатора від порогового свідчить про нестабільність системи, наявність кризових явищ. На погляд О. Барановського [8, 258], під фінансовою безпекою ринку страхових послуг в цілому і конкретної страхової організації зокрема слід розуміти такий рівень забезпеченості страхових компаній фінансовими ресурсами, який дозволив би їм у разі потреби відшкодувати обумовлені у договорах страхування збитки їх клієнтів і забезпечити ефективне функціонування. У науковій праці С. Сухонос [9] виокремлено систему індикаторів, які вказують на наявність кризи на ринку страхових послуг України та запропоновано методику її ідентифікації. Автором також в залежності від джерел виникнення визначені внутрішні та зовнішні загрози фінансовій безпеці вітчизняного страхового ринку. На думку О. Жабинець [10], одним із індикаторів загрози фінансовій безпеці страхового ринку є зростання частки перестраховування у валових страхових преміях, а особливо частки перестраховиків-нерезидентів. Отже, ступінь проникнення іноземного капіталу на вітчизняний страховий ринок є одним із індикаторів його фінансової безпеки. При дослідженні фінансової безпеки страхового ринку заслуговує на увагу питання вимог до платоспроможності страховика, формування і розміщення страхових резервів, система оподаткування страхової діяльності, підвищення ролі страхових і нестрахових посередників на ринку та інші.

Висновки. Підсумовуючи, зазначимо, що критичний аналіз наукового доробку щодо визначення економічної сутності фінансової безпеки економіки в цілому та суб'єктів фінансового ринку зокрема, виявили необхідність у розробці цілісної методологічної системи ідентифікації та забезпечення фінансової безпеки вітчизняного страхового ринку.

Список використаних джерел

1. Нікіфоров П.О. Сутність та значення фінансової безпеки страхової компанії / П. Нікіфоров, С. Кучерівська // *Фінанси України*. – 2006. – № 5. – С. 87.
2. Ковальчук Т.Т. Економічна безпека і політика: із досвіду професійного аналітика / Т. Ковальчук. – К.: Знання, 2004. – 638 с.
3. Методика розрахунку рівня економічної безпеки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua>.
4. Борщ Л.М. Вимірювання та оцінка фінансової безпеки, методичні підходи / Л. Борщ // *Економіка ринкових відносин*. – 2011. – № 8. – С. 123-130.
5. Камышникова Э.В. Методы формирования комплексной оценки уровня экономической безопасности предприятия / Э. Камышникова // *Актуальні проблеми економіки*. – 2009. – № 12 (102). – С. 87-92.
6. Наконечна Н.В. Тенденції індикаторів фінансової безпеки України / Н. Наконечна // *Науковий вісник НЛТУ України*. – 2011. – Вип. 21.9. – С. 295-300.
7. Сухоруков А.І. Фінансова безпека держави: навч. посібн. / А.І. Сухоруков, О.Д. Ладюк. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 192 с.
8. Барановський О.І. Фінансова безпека [монографія] / О.І. Барановський. – Київ: ФЕНІКС, 1999. – 338 с.

9. Сухонос С.Л. Функціонування ринку страхових послуг України в умовах кризових явищ в економіці : автореферат дис.. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / Світлана Сухонос. – Ірпінь.: Нац. універ. ДПС України, 2012. – 18 с.
10. Жабинець О.Й. Перестраховання як один із індикаторів фінансової безпеки ринку страхових послуг / О.Й. Жабинець // Науковий вісник НЛТУ України: зб. Наук.-техн. Праць. – Львів: РВВ НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.12. – С. 187-192.

***Summary.** In the article certainly economic essence and the existent methodical going is analysed near determination of financial safety, the internal and external factors of financial safety of insurance market are selected, practical recommendations are offered in relation to providing and increase of financial strength of domestic insurance market security.*

***Key words:** financial safety of insurance market, factors of safety, indicators of safety, indicators of crisis of market of insurance services.*

УДК 330.341

Радченко Л.П., к.е.н., доцент Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди

СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Аналізується вплив інноваційної підприємницької діяльності на забезпечення економічного зростання. З'ясовується необхідність врахування світових тенденцій щодо розвитку інноваційної підприємницької діяльності та використання стимулюючих засобів для її активізації в національній економіці України.

***Ключові слова:** інноваційний розвиток, інноваційна підприємницька діяльність, економічне зростання, стимулювання інноваційного розвитку.*

Постановка проблеми. Розвиток національних економік провідних економічно розвинутих країн світу та країн, яким в сучасних умовах за достатньо короткий час вдалося створити конкурентоспроможну економіку, свідчить про те, що такі досягнення можливі за умов використання інноваційної моделі. Відновлення економічного зростання після останньої світової фінансової та економічної кризи в більшості країн світу пов'язується з інноваційними процесами. Активізація підприємницької діяльності для забезпечення сталого економічного зростання, особливо інноваційного розвитку, потребує посилення ефективності державного регулювання і удосконалення системи стимулюючих засобів, що є важливим для реалізації потенційних можливостей України.

Аналіз актуальних досліджень. Теоретичні та практичні проблеми інноваційного розвитку, активізації підприємницької діяльності та її впливу на забезпечення економічного зростання розглядали і аналізують в наш час багато закордонних і вітчизняних вчених. Серед них Дж.Б'юкенен, Дж.Гелбрейт, Д.Белл, Г.Клейнер, Л.Нельсон, П.Ромер, А.Сен, Й.Шумпетер, І.Бондар, О.Боков, Н.Вишневська, В.Геєць, А.Гальчинський, А.Гриценко, О.Грішнова, Т.Кір'ян, А.Колот, Е.Лібанова, Л.Лісогор, І.Лукінов, Л.Федулова та інші. Подальші дослідження необхідно спрямувати на пошук можливостей для сприяння сталому соціально-економічному розвитку.

Метою даної статті є аналіз впливу інноваційної підприємницької діяльності на забезпечення економічного зростання та визначення засобів посилення її стимулювання для підвищення конкурентоспроможності економіки України.